

DIRECȚIA GENERALĂ POLITICI INTERNE
DEPARTAMENT TEMATIC B: POLITICI STRUCTURALE ȘI DE
COEZIUNE
CULTUR ȘI EDUCAȚIE

CERCETARE PENTRU COMISIA CULT - EDUCAȚIA PENTRU ADULȚI ȘI RESURSE EDUCAȚIONALE DESCHISE

SINTEZ

Rezumat

Acest studiu analizează utilizarea actuală a resurselor educaționale deschise în educația pentru adulți, evaluează potențialul lor și face recomandări pentru intervenții politice, ținând seama de cadrele de politici ale Comisiei Europene. Studiul include noi cercetări cu privire la peste 12 state membre, pe baza unei sinteze a cercetărilor existente dintr-o serie de proiecte, inclusiv POERUP (politici pentru adoptarea OER) și un studiu realizat în 2014-2015, privind schimbul resurselor educaționale deschise (OER), pentru Centrul Comun de Cercetare, completat prin două studii mai recente pentru Centrul Comun de Cercetare (JRC) și pentru programul de învățare pe tot parcursul vieții (LLP).

Acest document a fost solicitat de Comisia pentru cultură și educație a Parlamentului European.

AUTORI

Sero Consulting Ltd, Regatul Unit: Paul Bacsich, cu cercetări suplimentare realizate de Giles Pepler, Sara Frank Bristow, Ebba Ossiannilsson, Alistair Creelman, Eva Szalma și Ilmars Slaidins

ADMINISTRATOR RESPONSABIL

Miklos Gyoeffi
Departament tematic B: Politici structurale și de coeziune
Parlamentul European
B-1047 Bruxelles
E-mail: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

ASISTENT EDITORIAL

Lyna Pärt

VERSIONI LINGVISTICE

Original: EN

DESPRE EDITOR

Pentru a contacta Departamentul tematic sau pentru a vă abona la buletinul informativ lunar al acestuia, vă rugăm să contactați: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Manuscris finalizat în septembrie 2015.

© Uniunea Europeană, 2015.

Acest document este disponibil pe internet la adresa:

<http://www.europarl.europa.eu/committees/ro/supporting-analyses-search.html>

DECLINAREA RESPONSABILITĂȚII

Opiniile exprimate în acest document țin exclusiv de responsabilitatea autorilor și nu reprezintă neapărat poziția oficială a Parlamentului European.

Reproducerea și traducerea documentului în scopuri necomerciale sunt autorizate cu condiția ca sursa să fie menționată și editorul să fie anunțat în prealabil și să primească o copie a materialului.

SINTEZ

Prezentare general

Educația pentru adulți reprezintă un subiect de mare interes pentru Uniunea Europeană. Situația este îngrijorătoare, întrucât un adult din cinci are un nivel scăzut de alfabetizare și competențe numerice slabe, un adult din patru a absolvit cel mult învățământul secundar inferior și un adult din trei are foarte puține sau nu deține deloc competențe TIC. Deși se înregistrează progrese în mod constant, sunt necesare mai multe eforturi.

În ciuda recesiunii, utilizarea resurselor educaționale deschise s-a dezvoltat rapid în Europa. Câteva state membre au ocupat poziții de frunte în materie de educație deschisă. Este clar că OER poate oferi multe avantaje, inclusiv, pe termen mai lung, posibilitatea de a asigura accesul la educație într-un mod mai eficient, acordând, în același timp, o atenție deosebită costurilor.

Acest studiu se concentrează asupra educației pentru adulți în contextul OER. Pentru o perspectivă generală actualizată privind educația pentru adulți, cititorul este invitat să consulte raportul elaborat de Eurydice în februarie 2015, intitulat Educație și formare pentru adulți în Europa: Îngrijirea accesului la oportunitățile de învățare.

Structur

Studiul este structurat în cinci capitole.

Capitolul 1 oferă o scurtă introducere.

Capitolul 2 prezintă contextul politic.

Capitolul 3 oferă detalii privind planul de cercetare. Capitolul enunță din nou cele două probleme generale: (1) disponibilitatea/fezabilitatea OER pentru învățarea în rândul adulților și (2) măsurile care ar putea fi adoptate pentru a îmbunătăți acest lucru. Capitolul enumeră cele opt întrebări specifice care necesită, de asemenea, un răspuns, și se încheie cu o descriere structurală a sectorului educației pentru adulți și cu un scurt rezumat al definiției UNESCO a OER.

Capitolul 4 este un capitol lung în care se răspunde în detaliu la majoritatea întrebărilor. Capitolul tratează o întrebare pe scurt (privind contribuția OER la baza de cunoștințe), pe care o considerăm marginală, și amână parțial o altă întrebare (privind instrumentele de politică), pe care o tratează în capitolul privind politica (capitolul 5). Altminteri, se răspunde la întrebări în ordinea în care sunt adresate; cu toate acestea, pentru a se asigura un ax principal, se utilizează un sistem de analiză comparativă și de gestionare a schimbărilor, pe baza considerentelor MIT90s, pentru a crea o legătură între întrebări și cele 10 subiecte strategice. Se oferă răspunsuri detaliate privind calitatea, costurile, licențele (se recomandă licența Creative Commons), acreditarea învățării informale și rolul evolutiv al instituțiilor de învățământ. Capitolul se încheie cu examinarea obstacolelor pentru OER, MOOC și alte tipuri de învățare flexibilă, creând o legătură cu capitolul privind politica. În acest capitol se pune accentul deosebit pe modul în care instituțiile trebuie să procedeze pentru a se schimba, astfel încât să facă față noilor provocări create de OER în educația pentru adulți. Competențele personalului și ale studenților (inclusiv atitudinile lor), două dintre principalele teme de referință, sunt tratate în repetate rânduri, din puncte de vedere diferite.

Capitolul 5 include răspunsurile la întrebările din capitolul 4 referitoare la activitatea politică în curs privind OER, învățarea deschisă și flexibilă, cu scopul de a elabora o sinteză politică. Capitolul reformulează cele 13 „solicitări” din Rezoluția Consiliului privind un plan european reînnoit pentru învățarea în rândul adulților într-un format mai adaptat pentru OER și integrează documentele de politică ale POERUP anterior separate, referitoare la învățământul profesional și tehnic (VET) și la învățământul superior (IS) într-o nouă sinteză care se concentrează în mod direct pe educația pentru adulți. Următoarea secțiune atrage atenția asupra sectoarelor învățării non-formale și informale. O ultimă secțiune recomandă crearea unei legături între aceste două tipuri de învățare, prin intermediul unor canale de acreditare, pe baza activității precedente privind acreditarea educației anterioare (în învățământul superior) și a unor „ghicelice unice” în VET și în educația pentru adulți.

Studiul se încheie cu o scurtă serie de mulțumiri, urmată de un glosar (cu peste 80 de termeni) și o bibliografie detaliată (cu peste 410 trimiteri) cu documentele și rapoartele consultate. Scopul bibliografiei este să pună accent pe cercetarea evaluată în presă sau pe rapoarte oficiale (Eurydice, Eurostat, OCDE, UNESCO, etc.), înșă natura fragmentară și aflată într-o evoluție rapidă a bazei de date factuale a determinat necesitatea luării în considerare a unei serii de elemente tranzitorii de calitate inferioară, împreună cu un număr din ce în ce mai mare de declarații politice din partea Parlamentului European, a Comisiei Europene și a agențiilor sale subsidiare.

Principalele rezultate din capitolul 4: Întrebările și răspunsurile lor

Există suficientă activitate OER în curs de desfășurare privind educația pentru adulți, încât ne-am simțit încrezătorii în formularea concluziei; cu toate acestea, unele concluzii sunt orientative, iar pentru alții, baza de date factuale (în special în ceea ce privește studiile de caz) este insuficientă.

Subiectul OER este analizat în cel mai util mod în cadrul mai larg al utilizării TIC în educația pentru adulți.

În opinia noastră, problemele de calitate și de acreditare pot fi soluționate, însă încurajăm agențiile europene și naționale să avanseze mai rapid în rezolvarea lor.

Considerăm că problema legată de recunoașterea educației anterioare, poate fi, de asemenea, rezolvată, însă sunt necesare o atenție din partea serviciilor specializate și progrese mai rapide privind CEC, ECTS și transferul de credite, în general.

Reducerea mult sperată a costurilor ar putea fi realizabilă, însă informațiile oferite de studiul de caz sunt limitate. În plus, reducerile costurilor pot fi realizate numai prin schimbarea sistemului educațional, ceea ce poate fi dificil în unele state membre, întrucât acest lucru ar însemna o încălcare a rolului instituțiilor sau al profesorilor din cadrul acestora. Vor fi necesare compromisuri. Statele membre mai mici și regiunile autonome mai mici din cadrul statelor (în special cele cu propriile lor limbi), pot avea dificultăți în a face aceste compromisuri.

De asemenea, este posibilă o serie de acțiuni cu colaborări bilaterale sau multilaterale lingvistice specifice între statele membre.

Principalele realizări din capitolul 5: Recomandări politice

Calitate și acreditare

- Încurajăm agențiile naționale de asigurare a calității, cu sprijinul ENQA (pentru IS) și EQAVET (pentru VET) să înțeleagă mai bine noile moduri de învățare (inclusiv învățarea online, la distanță, OER și MOOC) și să se asigure că nu există distorsiuni implicite bazate pe date factuale neverificabile în legătură cu aceste noi moduri de învățare.
- Comisia și autoritățile naționale și internaționale competente, care modernizează Spațiul european al învățământului superior și Spațiul european pentru competențe și calificări, ar trebui să ia măsuri în sensul reducerii barierelor de reglementare din calea noilor moduri de furnizare care nu sunt bazate pe timpul de studiu.
- Statele membre ar trebui să încurajeze mai mult instituțiile de învățământ superior și instituțiile de învățământ profesional și tehnic să îmbunătățească și să urmeze o procedură în activitatea lor privind acreditarea educației anterioare.
- Statele membre mai mari ar trebui să instituie un organism de acreditare pentru studenții din învățământul superior, precum și un model paralel, eventual prin intermediul „ghelelor unice”, pentru acreditarea competențelor profesionale.

Perfecționarea profesională a personalului

- Statele membre, cu sprijinul Comisiei, ar trebui să sprijine dezvoltarea de programe online de perfecționare profesională inițială și continuă pentru profesori/formatori/cadre didactice universitare, punând accentul pe învățarea online și pe DPI.
- Statele membre ar trebui să ia în considerare utilizarea unor sisteme care să stimuleze profesorii/formatorii/cadrele didactice universitare implicate în dezvoltarea profesională online a aptitudinilor lor pedagogice, inclusiv învățarea online.

OER și DPI

- Comisia și statele membre ar trebui să adopte și să recomande o licență standard „Creative Commons” pentru toate materialele educaționale și de formare profesională disponibile publicului, pe care le finanțează.
- Statele membre ar trebui să elimine treptat utilizarea restricției „necomerciale” cu privire la conținut.

Calcularea costurilor și alte activități de cercetare

- Statele membre ar trebui să își sporească controlul privind baza de costuri pentru învățământul universitar și pentru formarea profesională și să ia în considerare avantajele diferitelor moduri de finanțare pentru instituțiile lor.

Concentrarea atenției pe studenți

- Statele membre ar trebui să promoveze (în conformitate cu scopurile și obiectivele lor educaționale principale), pentru cursanții adulți, disponibilitatea și accesibilitatea resurselor deschise, create prin intermediul sectoarelor lor culturale și al programelor lor de colare respective.
- Ar trebui să se aloce o finanțare specifică pentru crearea de corpusuri cu material OER în principalele domenii de interes pentru adulți. Ideal ar fi ca aceste corpusuri să fie concepute pentru studiu individual independent și pentru studiu individual cu îndrumare (atât în sectorul formal, cât și în cel informal), și ca resurse pentru a oferi cadrelor didactice universitare sprijin în predarea unor astfel de cursuri.

Acest lucru duce la obținerea de rezultate maxime din această investiție. Materialele ar trebui să conțin elemente audiovizuale, mai degrabă decât materiale sub formă de text, fără sunet, și, pentru conceptele greu de învățat, ar trebui să conțin elemente interactive și concursuri sub formă de întrebări. Într-o oarecare măsură, acest lucru va contribui la depășirea obstacolelor care ar putea apărea în studierea materialelor textuale, deoarece pentru persoanele ale căror competențe de citire în limba (limbile) național(e) nu ar fi suficiente.

Finanțare

- Fondurile insuficiente pentru sprijinirea cursanților adulți ar trebui să fie direcționate în funcție de rezultate, pentru a recompensa cursanții adulți pentru evoluția înregistrată prin intermediul CEC. Canalele de acreditare (ghele unice) ar putea juca un rol esențial în acest proces. Este recunoscut faptul că, pentru ca acest lucru să funcționeze, este necesar un Cadru european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții mai bine dezvoltată și mai generalizată decât cea care există în prezent.